

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. K. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. Jawna nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 17 listopada 2020 roku.

W ocenie oddziału podpisanie przez ubezpieczoną umowy o pracę w spółce (...) Spółka Jawna na krótko przed niezdolnością do pracy z powodu choroby miało jedynie na celu uprawdopodobnienie nawiązania z ubezpieczoną stosunku pracy oraz świadczenia pracy na rzecz tego płatnika składek. Sam fakt podpisania umowy o pracę nie świadczy o faktycznym podjęciu i wykonywaniu pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy, nie jest bowiem wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia takich jak: zawarcie umowy o pracę, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony mają zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły. Nie bez znaczenia jest również fakt, że ubezpieczona jest córką J. N. tj. (...) Spółka Jawna. Ponadto z danych Krajowego Rejestru Sądowego wynika, że drugim współnikiem tej spółki jest mąż ubezpieczonej - M. K..

W ocenie oddziału na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego ubezpieczona nie wykonywała pracy na podstawie umowy o pracę od 17.11.2020 r. u płatnika składek (...) Spółka Jawna, a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania z wypłaty zasiłku chorobowego w związku z chorobą. Wobec tego na podstawie art. 83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art. 300 Kodeksu pracy stwierdzić należało, że umowa o pracę między ubezpieczoną, a J. N. jako zawarta pozor, jest nieważna, a zatem z tytułu zawartej umowy o pracę nie podlega ona ubezpieczeniom społecznym od 17.11.2020 r.

(decyzja – k. 86-92 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołania od w/w decyzji wnieśli (...) Sp. Jawna, ubezpieczona J. K..

(odwołanie – k. 3-6, k. 3-6 w aktach o sygn. VIII U 1296/21 załączonych do sprawy)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, przytaczając argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołania – k. 48-49 verte, k. 47-48 verte w aktach o sygn. VIII U 1296/21 załączonych do sprawy)

Postanowieniem z dnia 19 maja 2021 roku tutejszy sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygn. akt VIII U 1296/21 ze sprawą o sygn. akt VIII U 1295/21 i obie sprawy rozpoznał łącznie pod numerem sprawy o sygn. akt VIII U 1295/21.

(postanowienie – k. 50 w aktach o sygn. VIII U 1296/21 załączonych do sprawy)

Na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku pełnomocnik wnioskodawców poparł odwołania, wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(końcowe stanowiska stron – rozprawa z dnia 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):08:07 – 00:22:00 – płyta CD – k. 296)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. Jawna została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 18 października 2011 roku. W dniu 18 sierpnia 2011 roku nastąpiło przekształcenie spółki cywilnej (...) w spółkę jawną. Wspólnikami są: J. N. (ojciec

ubezpieczonej) i M. K. (mąż ubezpieczonej). Przeważającym przedmiotem działalności spółki jest działalność związana z robotami budowlanymi – wznoszenie budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Jako siedzibę i adres spółki wskazano: ul. (...), nr 112, kod pocztowy: (...)-(...) Ł..

(wypis z (...) k. 12, wypis z KRS – k. 14-18 załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 13-17, zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia

17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166, zeznania wnioskodawcy J. N. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):07:49 – 00:08:07 - płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):37:03 – 00:43:18 – płyta CD – k. 166)

Ubezpieczona legitymuje się wykształceniem pedagogicznym. Do połowy listopada 2020 roku przebywała na urlopie macierzyńskim. W czasie, kiedy ubezpieczona miała przebywać w pracy jej dzieckiem zajmować się miała jej matka.

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166)

Przed nawiązaniem spornego stosunku pracy, ubezpieczona pracowała na stanowisku przedstawiciela handlowego w (...) Centrum (...).

(umowy o pracę – k. 21-22, aneks – k. 23, świadectwo pracy – k. 27-29, zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166)

Bezpośrednio przed nawiązaniem spornego stosunku pracy, płatnik składek nie zatrudniał nikogo na stanowisku przedstawiciela handlowego, ani sprzedawcy.

(dokumentacja, w tym umowy o pracę zawarte pomiędzy płatnikiem, a M. F., B. C., K. K., P. M. (1), M. P., P. M. (2), świadectwa pracy – k. 30- 46, k. 106-113, k. 115-120, listy płac – k. 73-86, listy zatrudnionych pracowników w okresie od: 01.2020 r. – 07.2021 r. – k. 87-105)

W kwietniu 2020 roku płatnik składek wystąpił z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek za miesiące od 03/2020 r. do 05/2020 r. w związku z przeciwdziałaniem (...)19 dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

(wniosek – k. 23-24 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 17 listopada 2020 roku pomiędzy (...) Sp. Jawna reprezentowaną przez J. N. - współwłaściciela, a J. K. została zawarta umowa nazwana umową o pracę na czas nieokreślony od dnia 17 listopada 2020 roku, na mocy której ubezpieczona została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku handlowca z wynagrodzeniem w stawce miesięcznej w wysokości obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę, zgodnie z ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę z 10.2002 r. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: Ł., ul. (...). Z kolei jako termin rozpoczęcia pracy: 17 listopada 2020 roku.

(umowa o pracę – k. 76 załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 24, w aktach osobowych (koperta) – k. 138)

Płatnik składek złożył za ubezpieczoną dokumenty rozliczeniowe od 11/2020 r. do 02/2021 r., w których wykazał pełen wymiar czasu pracy. Obliczył i rozliczył za nią składki na ubezpieczenia społeczne od miesięcznych podstaw ich wymiaru w wysokości za: 11/2020 r. - 0,00 zł, 12/2020 r. - 1300,00 zł, 01/2021 r. - 1980,95 zł i 02/2021 r. - 0,00 zł. Ubezpieczona od dnia 23 grudnia 2020 roku stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. Płatnik wykazał za ubezpieczoną wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby finansowane ze środków pracodawcy od 23.12.2020 r. do 31.01.2021 r. oraz zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego od 3.02.2021 r. do 28.02.2021 r. Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy w związku z chorobą – schorzeniem kręgosłupa kwalifikującym się

do operacji, której ostatecznie się nie poddała. W oddziale złożono roszczenie o wypłatę dla ubezpieczonej zasiłku chorobowego za okres od 3.02.2021 r. do 25.03.2021 r. oraz, że na dalszy okres od 26.03.2021 r. do 26.04.2021 r. ma ona wystawione zaświadczenia lekarskie o niezdolności do pracy.

(okoliczności bezsporne, a ponadto zestawienie zaświadczeń – k. 6, k. 8-10 załączonych do sprawy akt organu rentowego, dokumentacja medyczna – k. 150-158, k. 177)

Z przedłożonego orzeczenia lekarskiego z dnia 17 listopada 2020 roku wynikało, że ubezpieczona była zdolna do podjęcia pracy.

(orzeczenie lekarskie – k. 74 załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 19, k. 122, skierowanie – k. 18 i w aktach osobowych (koperta) – k. 138 i w aktach osobowych – część A - k. 3 (koperta) – k. 170)

W dniach: 17.11.2020 r. – 18.11.2020 r. ubezpieczona odbyła szkolenie BHP- instruktaż ogólny i stanowiskowy.

(karta szkolenia wstępnego – k. 72 załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 26, w aktach osobowych – część B – k. 10 (koperta) – k. 170)

W dniu 26.11.2020 r. ubezpieczona ukończyła szkolenie z zakresu: (...) Ociepleń (...).

(zaświadczenie – k. 20)

Do zakresu obowiązków ubezpieczonej na powierzonym jej stanowisku pracy należeć miało:

1. Analiza rynku oraz monitoring działań konkurencji;
2. Sporządzanie oraz wdrażanie działań marketingowych;
3. Działania zmierzające do pozyskiwania nowych klientów;
4. Negocjacje warunków zawieranych transakcji;
5. Dbanie o budowanie i utrzymywanie więzi z istniejącymi klientami firmy, utrzymywanie z nimi dobrych relacji;
6. Prowadzenie bazy danych klientów.

(zakres obowiązków – k. 64-66 załączonych do sprawy akt organu rentowego, w aktach osobowych – część B – k. 11 (koperta) – k. 170)

Do zadań ubezpieczonej miało należeć: wysyłanie ofert sprzedażowych celem pozyskania nowych klientów, sprzedaż w sklepie stacjonarnym mieszczącym się pod adresem: Legionów 112 w Ł., wysyłanie wiadomości e-mail do kontrahentów, wystawianie faktur.

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166, zeznania wnioskodawcy J. N. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):07:49 – 00:08:07 - płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):37:03 – 00:43:18 – płyta CD – k. 166)

Ubezpieczona nie miała upoważnienia do podpisywania dokumentów.

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166)

Ubezpieczona miała również sprawdzać ceny materiałów w internecie na potrzeby prac, które wykonywał jej ojciec (chodziło o prace remontowo – budowlane u klientów).

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):24:14 – 00:26:43 – płyta CD – k. 166)

Na przedłożonych w toku postępowania kopiach faktur sprzedażowych widnieje podpis J. N. – jako osoby uprawnionej do jej wystawienia.

(kopie faktur w kopercie – k. 171-172)

M. M. jest klientem firmy płatnika składek, w której bywał raz w miesiącu. Towar wydawała mu ubezpieczona albo M. K..

(zeznania świadka M. M. na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):57:02 – 01:03:38 – płyta CD – k. 166)

A. O. jest klientem firmy płatnika składek, w której zakupy dokonuje średnio raz na dwa tygodnie. Najczęściej obsługiwał go J. N., M. K., sporadycznie ubezpieczona.

(zeznania świadka A. O. na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):08:15 – 01:15:38 – płyta CD – k. 166)

D. Z. jest klientem firmy płatnika składek, w której zakupy robił dwukrotnie. Był obsługiwany wspólnie przez ubezpieczoną oraz inną osobę.

(zeznania świadka D. Z. na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):15:38 – 01:21:07 – płyta CD – k. 166)

R. K. jest klientem firmy płatnika składek. Najczęściej obsługiwał go J. N., M. K.. Dwa razy próbowała go obsłużyć ubezpieczona, jednak nie dawała sobie rady, nie miała stosownej wiedzy. M. K. służył jej pomocą. Z kolei towar wydawał mu: J. N., M. K..

(zeznania świadka R. K. na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):21:07 – 01:29:56 – płyta CD – k. 166)

M. N. współpracował z firmą płatnika składek. Widział jak ubezpieczona siedziała przy komputerze i rozmawiała z klientem. Wiadomości e-mail wysyłał do niego M. K..

(zeznania świadka M. N. na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):29:56 – 01:42:38 – płyta CD – k. 166)

Ubezpieczonej wypłacane było wynagrodzenie.

(listy płac – k. 50-56 załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 123-135)

Ubezpieczona podpisywała listy obecności.

Ze wskazanych list wynika, że miała być obecna w pracy:

1. w listopadzie 2020 r. – począwszy od dnia 17.11.2020 r. – 20.11.2020 r. od 23.11.2020 r. – 27.11.2020 r. (w godz. od 8 do 16);
2. w grudniu 2020 r. – od 1.12.2020 r. – 4.12.2020 r.; od 7.12.2020 r. – 11.2020 r.; od 14.12.2020 r. – 17.12.2020 r.; w dniu 18.12.2020 r. – odbiór za 24.12.2020 r.; od 21.12.2020 r. – 22.12.2020 r. (w godz. od 8 do 16). Od dnia 23.12.2020 r. – niezdolna do pracy.

(listy obecności – k. 40-48 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W czasie, w którym ubezpieczona miała wykonywać pracę na rzecz płatnika składek dokonywała płatności kartą:

- w dniu 17.11.2020 r. – o godz. 11:49:47;
- w dniu 19.11.2020 r. – o godz. 14:40:57, 15:20:26;
- w dniu 23.11.2020 r. – o godz. 14:23:32;14:36:29;14:41:35;
- w dniu 25.11.2020 r. – o godz. 15:50:00;
- w dniu 26.11.2020 r. – o godz. 12:25:08;
- w dniu 01.12.2020 r. – o godz. 14:06:18;
- w dniu 02.12.2020 r. – o godz. 13:42:07;
- w dniu 03.12.2020 r. – o godz. 12:56:25;
- w dniu 08.12.2020 r. – o godz. 16:05:04;16:15:37;
- w dniu 09.12.2020 r. – o godz. 14:14:46;
- w dniu 15.12.2020 r. – o godz. 14:55:58;
- w dniu 22.12.2020 r. – o godz. 14:34:11

(zestawienie transakcji wraz z informacją o godzinach ich wykonania – k. 252-253, w kopercie – k. 287, płyta CD – k. 284)

Ubezpieczona miała ruchomy czas pracy, mogła pracować także od 9 do 17.

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166)

W czasie nieobecności wnioskodawczynie w pracy, płatnik składek nie zatrudnił pracownika na jej miejsce.

(zeznania J. K. na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 roku e-protokół (...):03:59 – 00:07:49 – płyta CD –k. 296 w związku z rozprawą z dnia 17 listopada 2021 roku e-protokół (...):01:55 – 00:24:14 – płyta CD – k. 166)

W 2020 roku (...) Sp. Jawna osiągnęła przychody w wysokości: 1.599.786,21 zł, a w okresie od 01.2021 r. – 06.2021 r. – 798 445,60 zł.

(bilans firmy – k. 36, zestawienie – k .38, k. 136-137)

Powyższy stan faktyczny Sąd odtworzył na podstawie powołanych dokumentów, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł przyczyn by czynić to z urzędu, a ponadto częściowo opierając się na przesłuchaniu stron spornej umowy o pracę i zeznaniach świadków, a mianowicie w takim jedynie zakresie w jakim zeznania te znalazły potwierdzenie w pozostałym wiarygodnym materiale dowodowym.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawców: J. N., ubezpieczonej J. K., w części w której wskazywali na realność, zawartej w dniu 17 listopada 2020 roku pomiędzy nimi umowy określonej mianem umowy o pracę. Ponadto wskazane zeznania stanowiły wątpliwie pod względem wiarygodności źródło dowodowe również ze względu na powiązania rodzinne występujące pomiędzy ubezpieczoną, a J. N., który to

jest ojcem ubezpieczonej. Nie ulega wątpliwości, że w takiej sytuacji zarówno ubezpieczona, jak i J. N. zainteresowani byli rozstrzygnięciem sprawy na ich korzyść. Co jednak istotne - ustawodawca w żadnym wypadku nie przewiduje zakazu zatrudniania członków własnej rodziny i czerpania z tego tytułu korzyści, jakie wiążą się z posiadaniem statusu pracownika – o ile faktycznie – w ramach istniejącego stosunku, praca była wykonywana.

Samo zawarcie umowy o pracę oraz inne formalne dokumenty sporządzane w związku zatrudnieniem tj. pisemny zakres obowiązków, karta szkolenia wstępnego z zakresu BHP, listy obecności nie są jeszcze wystarczającym dowodem na to, że ubezpieczona faktycznie wykonywała czynności objęte stosunkiem pracy. Całokształt przeprowadzonych dowodów i ich ocena przemawia za tym, że zostały one sporządzane jedynie dla potrzeb formalnego uzewnętrznienia zawarcia umowy o pracę. W ocenie sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, aby ubezpieczona w ramach spornej umowy wykonywała pracę na rzecz płatnika w reżimie stosunku pracy. Sama okoliczność wypłacania wnioskodawczyni wynagrodzenia i jego przyjmowanie nie świadczy jeszcze o tym, że doszło do świadczenia pracy.

Nadto Sąd zwrócił uwagę, że sporna umowa o pracę została zawarta od razu na czas nieokreślony bez wcześniejszej umowy na okres próbny, w trakcie której pracodawca mógłby sprawdzić praktyczne umiejętności pracownika i ocenić wykonywaną pracę.

Po przanalizowaniu całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, brak jest jakichkolwiek obiektywnych dowodów świadczenia pracy przez ubezpieczoną na rzecz płatnika składek pracy. Nie zmieniły tego wniosku zeznania powołanych na tę okoliczność świadków: M. M., A. O. D. Z., R. K. – klientów (...) Sp. Jawna i M. N. – współpracującego z firmą płatnika składek. W toku swych zeznań, zarówno ubezpieczona, jak i J. N. wskazywali na różnego rodzaju czynności, które przynależne były do stanowiska handlowca, jednakże swych twierdzeń w żaden sposób nie uprawdopodobnili. W spornym okresie ubezpieczona miała zajmować się sprzedażą, wystawiać faktury, dokumenty firmowe, tymczasem na przedłożonych w toku postępowania kopiach faktur sprzedażowych widnieje podpis J. N. – jako osoby uprawnionej do jej wystawienia.. Co więcej, ubezpieczona miała zajmować się: wysyłaniem ofert sprzedażowych (w tym wiadomości e-mail) celem pozyskania nowych klientów. Na tę okoliczność nie zostały przedstawione żadne obiektywne i weryfikowalne dowody świadczenia pracy przez ubezpieczoną, a w szczególności w postaci materialnych wytworów jej pracy – choćby w postaci korespondencji z klientami. Nie przedstawiono żadnych dowodów świadczenia pracy w reżimie stosunku pracy, czyli pod kierunkiem i zwierzchnictwem pracodawcy, który rozliczał pracownika z efektów jego pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego zaoferowane zeznania świadków były wobec wskazanych wyżej okoliczności, niewystarczające do wykazania, że J. K., jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. Jawna podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 17 listopada 2020 roku. Sąd zwrócił uwagę, że wskazani świadkowie, co sami zeznali od wielu lat współpracują z płatnikiem, są jego klientami, istniała więc obawa, że z racji takich powiązań będą składali zeznania korzystne dla płatnika oraz samej ubezpieczonej. Świadek M. M. zeznał, że bywał raz w miesiącu w sklepie mieszczącym się na ul. (...) w Ł., co oznacza że mógł widzieć ubezpieczoną jedynie dwa razy, biorąc pod uwagę, że ubezpieczona miała pracować od 17.11.2020 r. do dnia 23.12.2020 r., kiedy to stała się niezdolna do pracy. Świadek A. O. zeznał natomiast, że bywał w sklepie częściej - średnio raz na dwa tygodnie, wówczas najczęściej obsługiwał go J. N., M. K., sporadycznie zaś ubezpieczona. W podobnym tonie wypowiedzieli się świadkowie: D. Z. oraz R. K., który ponadto dodał, że dwa razy próbowała go obsłużyć ubezpieczona, jednak nie dawała sobie rady z uwagi na brak stosownej wiedzy. Wówczas pomocą służył jej M. K.. Z kolei świadek M. N., który od 14 lat współpracuje z płatnikiem, co prawda wskazał, że widział jak ubezpieczona siedziała przy komputerze i rozmawiała z klientem, lecz wiadomości e-mail w sprawie ofert sprzedażowych, które rzekomo miała wysyłać ubezpieczona, otrzymywał od M. K..

Na tle powyższego, brak jest również dowodów wskazujących na fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy podporządkowanej, zarówno co do czasu jak i zleczanych jej zadań. Istotną bowiem cechą stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika kierownictwu pracodawcy, a jego brak jak w omawianym przypadku stanowi wystarczającą przesłankę aby uznać, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (art. 22 § 1 k.p.).

Nie sposób również nie dostrzec, co potwierdza załączone do sprawy zestawienie transakcji, że w godzinach, w których ubezpieczona miała świadczyć pracę na rzecz swojego pracodawcy (od 8 do 16 bądź od 9 do 17) dokonywała płatności kartą. Na rozprawie w dniu

22 lutego 2023 roku ubezpieczona próbowała argumentować, że jeśli chodzi o jej prywatne konto w banku (...), to w omawianym czasie jej matka dokonywała płatności należącą do niej kartą w okolicach jej miejsca zamieszkania, opiekując się jej dzieckiem. Sąd Okręgowy chce jednak podkreślić, że takie postępowanie jest sprzeczne z prawem bankowym, a jedyną osobą uprawnioną do posługiwania się kartą płatniczą jest jej użytkownik, a więc osoba, której dane widnieją na karcie (w tym przypadku ubezpieczonej), stąd też złożonym w powyższym zakresie zeznaniom ubezpieczonej nie mógł dać wiary.

Zdaniem sądu w analizowanej sprawie nie zostało wykazane, aby ubezpieczona świadczyła na rzecz płatnika pracę w ramach reżimu stosunku pracy, że miał on rzeczywistą potrzebę zatrudnienia ubezpieczonej do rzekomo powierzonej jej pracy. Tym bardziej, że bezpośrednio przed nawiązaniem spornego stosunku pracy płatnik składek nie zatrudnił nikogo na stanowisku przedstawiciela handlowego, ani sprzedawcy. W sprawie nie ma przekonujących dowodów na to, że istniała w firmie płatnika uzasadniona ekonomicznie i gospodarczo potrzeba utworzenia stanowiska ubezpieczonej w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro w okresie jej niezdolności do pracy na jej miejsce nie zatrudniono żadnej nowej osoby.

Nawet, jeżeli ubezpieczona wykonywała jakieś czynności na rzecz płatnika, to mogło się to odbywać w ramach okazjonalnej pomocy członkom najbliższej rodziny czy stosunku cywilno-prawnego. Natomiast szereg okoliczności, takich jak: łącząca ubezpieczoną z płatnikiem relacja osobista, krótki okres pomiędzy datą z umowy o pracę, a wystąpieniem związanej z chorobą niezdolności do pracy, brak rzeczywistej potrzeby zatrudnienia pracownika, brak zobiektywizowanych rezultatów stałej pracy, świadczonej w reżimie podporządkowania pracowniczego, które przemawiały za tym, że zatrudnienie ubezpieczonej na podstawie umowy o pracę podyktowane było wyłącznie celem stworzenia jej tytułu do ubezpieczeń i zapewnienia świadczeń z ubezpieczenia społecznego (w związku z chorobą), co było także w interesie płatnika z racji relacji łączącej go z ubezpieczoną. Przytoczone okoliczności przemawiają za uznaniem, iż dla ubezpieczonej został stworzony sztuczny etat, którego celem, jak już wskazano było jedynie zagwarantowanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Wątpliwości sądu budzą również zeznania ubezpieczonej, która z jednej strony wskazywała, że w czasie kiedy miała przebywać w pracy, jej dzieckiem zajmować się miała jej matka, z drugiej zaś strony wskazywała, że ostatecznie nie poddała się operacji w związku ze schorzeniem kręgosłupa z powodu którego przebywała od dnia 23 grudnia 2020 roku na zwolnieniu lekarskim wskazując, że nie miałby kto zająć się jej dzieckiem. Złożone w tym kontekście zeznania należało uznać za wewnętrznie sprzeczne. Jeżeli matka ubezpieczonej mogła zajmować się jej dzieckiem w czasie, kiedy to miała świadczyć pracę na rzecz płatnika składek, to w tak nadzwyczajnej i wyjątkowej okoliczności jaką jest operacja możliwość skorzystania z pomocy najbliższego członka rodziny winna być jak najbardziej możliwa i realna.

Przypomnieć należy, że to na ubezpieczonej i płatniku składek spoczywał ciężar dowodzenia prawdziwości swoich twierdzeń, a także, że oboje byli reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika. Strony badanej umowy nie przedstawiły dowodów wskazujących na potrzebę zatrudnienia ubezpieczonej i rzeczywiste wykonywanie pracy przez odwołującą się na rzecz płatnika, mimo że to na tych podmiotach – zgodnie z art. 232 k.p.c. – spoczywał ciężar dowodu.

To strona, a nie Sąd jest wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i to strony ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Na powyższe wskazuje przepis art. 3 k.p.c., który stanowi, że to na stronach ciąży obowiązek dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i przedstawiania dowodów na ich poparcie, a nadto przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron, a dopuszczenie dowodu z urzędu jest dobrowolne i nie może naruszać zasady bezstronności. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu lub też zaoferowania dowodów niepozwalających poczynić kategorię ustaleń lub budzących istotne wątpliwości obciążają stronę. Stąd też to na stronach spoczywała powinność przedstawienia takich dowodów, które w niebudzący wątpliwości sposób, potwierdziłyby zasadność ich stanowiska. W myśl art.

227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, więc nie jest więc uchybieniem procesowym pominięcie dalszych dowodów, gdy w świetle zebranego materiału okoliczności istotne stały się między stronami niesporne, a dalsze dowody miałyby jedynie służyć naświetleniu okoliczności towarzyszących, nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, albo zmierzały do wykazania okoliczności, które zostały udowodnione zgodnie z twierdzeniami strony (por. wyrok SN z 27 czerwca 2014 r., I CSK 497/13, LEX nr 1521311).

Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami umowy doszło do nawiązania stosunku pracy i jej świadczenia przez ubezpieczoną jako pracownika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie i jako takie podlegają oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2022.0.1009), pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2021.0.1133 t.j.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust. 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art.22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się także w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy. W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Legalis nr 88987).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek

ubezpieceniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę, jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana, jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art.83§1 k.c. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 roku II UK 148/07, Lex nr 846577; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 roku II UKN 244/00, OSNP 2002/20/496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku II UK 204/09, Lex nr 590241). Przy czym nie jest to jedyna postać pozorności umowy o pracę. Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może, bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną, a płatnikiem składek (...) Sp. Jawna, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozorów.

Ważność tej umowy została jednak – słusznie – zakwestionowana przez organ rentowy. W świetle dostępnego materiału dowodowego należy zgodzić się z oceną organu rentowego, że sporna umowa z 17 listopada 2020 roku była czynnością pozorną, mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego przez ubezpieczoną. Zdaniem Sądu ubezpieczona i płatnik składek nie wykazali, że ubezpieczona faktycznie wykonywała czynności odpowiadające umówionej rodzajowo pracy w ramach rzeczywiście nawiązanego stosunku pracy.

Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Zgodnie z treścią art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego,

wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującej zarzutów, że zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Postępowanie dowodowe nie wykazało, aby ubezpieczona wykonywała czynności w ramach spornej umowy o pracę, albowiem brak jest na to jakichkolwiek obiektywnych wiarygodnych dowodów. Nie istnieją poza aktami osobowymi stworzonymi przez płatnika składek żadne inne dokumenty, które potwierdzałyby, że ubezpieczona wykonywała umówioną pracę, zaś przedstawione w toku postępowania kopie faktur sprzedażowych potwierdzają jedynie fakt

ich wystawienia przez J. N.. Ubezpieczona miała wykonywać prace na stanowisku handlowca, jednak jak zeznała nie miała żadnych uprawnień do podpisywania jakichkolwiek dokumentów. W niniejszej sprawie nie przedstawiono nawet szczątkowej dokumentacji mogącej potwierdzać działalność ubezpieczonej, czy to w zakresie przedstawienia oferty sprzedażowej celem pozyskania nowych klientów czy wysyłania wiadomości e-mail do kontrahentów. Nawet jeśli przyjąć, że ubezpieczona bywała w sklepie płatnika składek - J. N.- swojego ojca zlokalizowanym przy ul. (...), nr 112 w Ł., to z racji bardzo bliskich relacji rodzinnych pomiędzy nimi nie można na tej podstawie, przy braku innych wiarygodnych dowodów na wykonywanie pracy, wysnuć wniosku, że była tam w charakterze pracownika. Również same zeznania powołanych w sprawie świadków, przy braku innych dokumentów nie były wystarczające do wykazania, że ubezpieczona wykonywała na rzecz płatnika składek w spornym okresie pracę w reżimie stosunku pracy. Świadek M. M. wskazał, że bywał w sklepie raz w miesiącu, A. O. bywał średnio raz na dwa tygodnie w sklepie, D. Z. jedynie dwukrotnie robił zakupy w sklepie płatnika. Natomiast świadek M. N., wprawdzie wskazał wprost, że widział jak ubezpieczona siedziała przy komputerze i rozmawiała z klientem, wszystkie te jednak okoliczności (pojedyncze sytuacje) to za mało, aby uznać że praca świadczona przez ubezpieczoną miała charakter stały i ciągły. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że w godzinach, w których ubezpieczona miała świadczyć pracę na rzecz swojego pracodawcy (od 8 do 16 bądź od 9 do 17) dokonywała płatności kartą.

Poza tym budzi wątpliwości, że płatnik podjął decyzję o zatrudnieniu ubezpieczonej od razu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, w sytuacji gdy przepisy pozwalają na zatrudnienie pracownika na okres próby w celu sprawdzenia jego umiejętności, czy też na czas określony.

Podkreślić należy, że nie ma też żadnych dowodów na istnienie podporządkowania pracowniczego ubezpieczonej względem płatnika, jako jej pracodawcy, co jest konieczne dla ustalenia, że praca była świadczona w reżimie podporządkowania pracowniczego, który jest cechą charakterystyczną, a zarazem niezbędną do ustalenia istnienia stosunku pracy. Nie potwierdzili tego ani świadkowie, ani też nie wynika to z dostępnych dokumentów.

Płatnik składek nie stosował żadnego sposobu rozliczenia z wykonania zadań przez ubezpieczoną, bowiem nie ma na to żadnych dowodów. Fakt ten jest o tyle istotny, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika natomiast, aby polecenia, co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez płatnika.

W ocenie Sądu ubezpieczona nie wykonywała na rzecz płatnika czynności charakterystycznych dla stosunku pracy. Strona odwołująca nie była w stanie przedstawić jakiegokolwiek wiarygodnych dowodów świadczących o podejmowaniu przez ubezpieczoną czynności, stąd uznać należało, że nie udowodniła (nie udźwignęła ciężaru dowodu w tym zakresie), że w spornym okresie J. K. była zatrudniona w ramach rzeczywistego, a nie pozornego stosunku pracy.

W ocenie sądu, z całą pewnością dowodem takim nie jest dokumentacja pracownicza wytworzona przez ubezpieczoną i płatnika składek. Dokumentacja kadrowa złożona do akt, potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. W ocenie Sądu załączona dokumentacja osobowa ubezpieczonej jest przejawem formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi wnioskodawczyni, jako pracodawcy, natomiast nie przesądza o tym, że praca była przez nią faktycznie wykonywana.

Potwierdzeniem rzeczywistego świadczenia pracy nie może być umowa o pracę, czy też lista obecności. Są to, bowiem dokumenty stworzone na potrzeby zgromadzenia wymaganej prawem dokumentacji pracowniczej, a nie są one dowodem na faktyczne świadczenie pracy. Należy zaznaczyć, iż dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. Mimo istnienia formalnej umowy o pracę, możliwe jest ustalenie, że w konkretnych okolicznościach faktycznych zawarta ona została dla pozor (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 2015 roku, III AUA 622/15). O tym czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje, zatem formalne podpisanie umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym

przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozornie polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p.

Sąd pragnie zwrócić uwagę na brzmienie art. 232 k.p.c, zgodnie z którym strony winny wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Tymczasem ubezpieczona i wnioskodawczyni nie zgłosiły w toku postępowania wniosków dowodowych, które mogłyby powodować dla nich korzystny skutek procesowy w omawianym zakresie. Jedynym dowodem, jakim dysponował Sąd w przedmiotowym postępowaniu na okoliczność zatrudnienia ubezpieczonej były w spornym okresie tak naprawdę: zeznania samej ubezpieczonej i płatnika składek oraz świadków – klientów, kontrahentów (...) Sp. Jawna. Sąd dokonując oceny tych dowodów uznał je za niewiarygodne i niespójne w zakresie, jakim dotyczyły nawiązania stosunku pracy i realizowania wynikających z niego obowiązków. Dlatego zeznania te nie były wystarczające dla wywołania korzystnych skutków procesowych dla strony odwołującej.

Pod znakiem zapytania stoi też, czy istniała rzeczywista potrzeba zatrudnienia na umowę o pracę w pełnym wymiarze ubezpieczonej. Bezpośrednio przed nawiązaniem spornego stosunku pracy płatnik składek nie zatrudnił nikogo na stanowisku przedstawiciela handlowego, ani sprzedawcy. Również po tym jak ubezpieczona stała się niezdolna do pracy na jej miejsce nie została zatrudniona inna osoba. Stanowisko pracy zostało utworzone specjalnie dla ubezpieczonej, która jednak nigdy nie podjęła się jego wykonywania w reżimie stosunku pracy, gdyż zdaniem Sądu nie ma na to żadnych wiarygodnych dowodów. Uprawnia to do twierdzenia, że sporna umowa o pracę zawarta z ubezpieczoną była zbędna dla potrzeb zakładu pracy.

Pracodawca nie zatrudnia pracownika, aby dać mu formalną pracę, czyli źródło utrzymania i stworzyć mu ochronę ubezpieczeniową, ale dlatego, że istnieje realna potrzeba gospodarcza pozyskania nowego pracownika, która przyniesie wymierny efekt gospodarczy dla firmy. Zatrudniając nowego pracownika, pracodawca powinien wykazać potrzebę utworzenia danego stanowiska pracy, np. konkretnym zdarzeniem gospodarczym takim, jak: poszerzenie rozmiaru prowadzonej działalności gospodarczej, wzrostem popytu na daną usługę, czy towar, zwiększeniem ilości zamówień, zwolnieniem określonego miejsca pracy przez innego pracownika. Tego rodzaju okoliczności dają, bowiem podstawę do stwierdzenia, że w danej firmie zaistniała ekonomicznie uzasadniona potrzeba zatrudnienia nowej osoby. Zakwalifikowaniu wykonywanych czynności do reżimu pracowniczego, decyduje w dużej mierze zgodny zamiar stron i cel zawarcia umowy. Racjonalnie działający pracodawca bierze pod uwagę wszelkie argumenty powierzenia określonej pracy nowo zatrudnionemu pracownikowi, gdyż wiąże się to z realnymi kosztami jego firmy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzono, że racjonalność zatrudnienia i potrzeba zatrudnienia pracownika są przesłankami istotnymi dla oceny ważności umowy. "U źródła każdej umowy o pracę leży przyczyna w postaci uzasadnionej przesłankami ekonomiczno - organizacyjnymi konieczności pozyskania pracownika do wykonywania prac zakreślonych przedmiotem działalności gospodarczej pracodawcy" (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 marca 2016r., syg. akt III AUa 1754/15).

Nadto również pozostałe ustalone w sprawie fakty, takie jak: zawarcie przez wnioskodawczynię spornej umowy i przejście na zwolnienie lekarskie w krótkim czasie od zawarcia spornej umowy, jak i fakt powiązań rodzinnych płatnika składek i ubezpieczonej wskazują na prawdziwe intencje stron spornej umowy, tj. stworzenia ochrony ubezpieczeniowej i zagwarantowania wnioskodawczyni świadczeń w przyszłości.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania tytułu do ubezpieczenia społecznego przez ubezpieczoną. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi. W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną, a firmą płatnika składek została zawarta dla pozorów, gdyż stwierdzono, że ubezpieczoną nie wykonywała w rzeczywistości umówionej pracy, a strony umowy miały zamiar

wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, iż zeznania ubezpieczonej oraz płatnika o rzeczywistym świadczeniu pracy były niewiarygodne. Nie podważyły one skutecznie zarzutów organu rentowego i argumentów wskazywanych w zaskarżonej decyzji. Co więcej, postępowanie dowodowe wykazało, że były one zasadne, a w szczególności nie było obiektywnych dowodów świadczenia pracy przez ubezpieczoną w reżimie stosunku pracy z art. 22 §1 k.p. Strony, pomimo formalnego zawarcia umowy o pracę, w rzeczywistości nie nawiązały i nie realizowały stosunku pracy.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 marca 2021 roku odpowiada prawu i na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania – punkt 1 sentencji wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, zgodnie z art. 98 k.p.c., Sąd Okręgowy obciążył płatnika składek (...) Sp. Jawna i ubezpieczoną J. K. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w wysokości po 180 zł, ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r., poz.265), przy uwzględnieniu, że każda z połączonych spraw zachowała swoją odrębność, albowiem decyzja o ich łącznym rozpoznaniu i rozstrzygnięciu miała jedynie charakter techniczny.